

Datum: 2025-05-19
Diarienummer: 2025-4138-2

Mottagare:
Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM
Sverige
Referens: Fi2024/02595

Promemorian Kontantutredningen (Fi2024/02595)

Säkerhetspolisen har tagit del av förslagen i promemorian och har följande synpunkter.

Förslaget om att livsmedel, apoteksvaror och offentligrättsliga avgifter ska kunna betalas kontant välkomnas. Säkerhetspolisen anser dock att det bör ställs krav på en bredare acceptans av kontanter än den som föreslås i promemorian för att kunna upprätthålla förslagets syfte. Säkerhetspolisen delar således inte utredningens uppfattning att införande av en allmän plikt att ta emot kontanter inte är motiverat med hänsyn till bl.a. säkerhetsproblem och kostnader för administration för hantering av dagskassor. Vidare är 0,1 prisbasbelopp för lågt som högsta belopp för enskilda kontanta transaktioner som måste accepteras.

Antagonistiska aktörer har ett intresse av att kartlägga skyddsvärda individer och viktiga verksamheter. Den ökade digitaliseringen av betalmedel lämnar digitala spår som främmande makt och kriminella aktörer kan använda i kartläggningssyfte avseende både individer och verksamheter. En bred acceptans av kontanter som betalmedel i samhället förbättrar möjligheterna att skydda bland annat nämnda individer och verksamheter, främst inom totalförsvaret, från kartläggning. Under det rådande säkerhetspolitiska läget är detta särskilt viktigt. Jämfört med andra allmänt tillgängliga betalmedel utgör kontanter det enda betalmedlet som kan upprätthålla den personliga integriteten och kontinuiteten i samband med betalningar. Vidare är andra tillgängliga betalmedel idag lättare att påverka och bryta tillgängligheten till, exempelvis genom att sätta ned funktionaliteten för betalkort och banköverföringar.

Säkerhetspolisen delar utredningens bedömning att för att funktionen i betalningssystemet ska kunna garanteras i händelse av störning är det en grundläggande förutsättning att det finns strukturer som upprätthålls under normaltid och att det är ett system som används i vardagen. En utbredd fungerande kontanthantering i fredstid ökar förutsättningarna för totalförsvaret att verka även i kris och krig.

Avslutningsvis delar Säkerhetspolisen utredningens bild av att en kombination av kontanta betalningar och elektroniska (såväl online som offline) kan säkra de flesta behov som bedöms uppstå vid höjd beredskap. Därför är förslaget om ytterligare utredning i syfte att föreslå lagar kring offlinefunktionalitet för elektroniska betalningar särskilt angeläget.

Detta yttrande har beslutats av chefsjuristen Per Lagerud. Verksjuristen Robin E. Göbel har varit föredragande.